

Wie durft een land dat altijd aanvallend, positief voetbalt, defensief en reactief te laten spelen? Louis van Gaal (62). Wie durft nog vóór het WK het boekje 'Hoe smeed je wereldkampioenen?' uit te brengen? Juist. Wie gaat er morgen uit tegen Mexico? Van Gaal, zei u? Opgepast. Die Van Gaal is zo gek nog niet.

Hans Vandeweghe

Geen vergissing mogelijk: Louis van Gaal als topcoach hoger gestaan dan op deze World Cup. Zo hebben de clubs het graag, zeker die club waar hij na de Braziliaanse campagne zo snel mogelijk aan de slag gaat, het fel geplaagde Manchester United.

Van Gaal is plots niet langer de predikant van het aanvallende, naïeve voetbal, maar een moderne trainer die alle sportieve middelen gebruikt om te winnen, die een systeem uitte- kent op maat van de spelers, die desnoods zijn eigen filosofie verloochent.

Leest u mee uit zijn geautoriseerde biogra- fie, verschenen in 2009. Het is een prachtig boekwerk in twee delen in een mooie box. In het deel 'Visie', meteen in de inleiding, geeft hij les:

"Ik denk mijzelf er wel eens van dat ik meer heb met 'het spel goed spelen', dan met winnen. Ik wil dat de mensen zeggen: zijn teams speel- den goed, dat waren mooie elftallen. Ik beho- or tot de mensen die iets willen creëren, iets laten gebeuren. Dat geeft voldoening. Het is heel onre- delijk van mij, maar clubs die met defensief spel winnen, daar kan ik maar moeilijk mee omgaan."

De waarom-vraag

De journalist die hem ter verantwoording riep, was een Amerikaan. De man had het over "defensive football by the Dutch team". Net daarvoor was Van Gaal er kampioen Robben en de schreeuwder Jack van Gelder van de NOS op gewezen dat hij een 'gouden pik' had, het Noord-Nederlandse equivalent voor de konijnpoot van Guy Thys. Dat was op het randje. Louis I, Koning van het Voetbalrijk, had vanuit zijn optiek net voetballes gegeven maar werd zo maar voor de ogen van dolge- lukkig Nederland weggezet als een gekzak. Hij grimlachte het weg.

En dan was er godbetert nog die Amerikaan, die hem kwam vertellen dat hij defensief speelde. Dus deed Louis van Gaal wat hij al zijn hele leven doet met journalisten die niet echt een vraag stellen – "ik wil een waarom-vraag, geen statement, want dan stelt u zich op mijn niveau en u staat niet op mijn niveau" – en dus stelde hij op zijn beurt een vraag in zijn schabouwelijk Engels. "Wat is dan uw definitie van defensief voetbal?"

Waarop de arme man iets antwoordde en de Nederlandse pers grillendend toekiekte hoe hun collega zondigde tegen regel één van het handboek 'Hoe Overleef je Louis'. Zijn ant- woord was niet op het niveau-Van Gaal, dus

negeerde Louis de vraag. Later gaf hij wel toe- lichting. "Het was geen defensief voetbal, maar reactief voetbal." En als we willen weten waarom dan wel dat reactief voetbal: "Omdat we de spelers niet hebben om iets anders te spelen."

Mourinho

Het zal verbazen, maar zelden een interessan- tere gesprekspartner gehad dan Louis van Gaal. Twee keer heb ik hem geïnterviewd. Een eerste keer in 1998, na zijn triomfantelijke doortocht bij Barcelona. Hij had er de titel en de Copa del Rey gewonnen. En een tweede keer in 2005, bij AZ. Alkmaar, samen met col- lega Van Malderen. Twee interessante gesprekken, misschien omdat het interview twee keer begon met een waarom-vraag en wij hem – ook dát, natuurlijk – gretig aan- hoorden. Als de teacher-trainer spreekt, dan luister je.

In dat laatste interview stelden we de vraag of hij het leuk vond om naar het team van José Mourinho te kijken, zijn voormalige assistent-vertaler bij FC Barcelona. Er kwam een ver- rassend antwoord op: "Ik had verwacht dat hij zo (defensief) zou voetballen. Om te spelen zoals ik het wil, moet je ervoor veel heb- ben, want je loopt veel risico. Wil je dat uit- schuiven, dan ga je uit van een goede defensieve organisatie en speel je zoals Chelsea. Zo is hij ook kampioen geworden met Porto. Dat is ieders goed recht."

Het zaadje voor zijn spel van vandaag, Mourinho-gewijs het initiatief uit handen geven en dodelijk toetsaan – was toen al geplant.

Ik hou nu al van je, Bruno

Van Gaal is niet in de eerste plaats bekend om zijn palmares en dat is vreemd, voor iemand die zeven landstitels en een Champions League won in drie grote voetballanden, met Ajax, FC Barcelona en Bayern. Het publiek kent hem

door zijn vreemde optredens en gekke, onaangestapte reacties. De karateer op zijn veld, toen Ajax tegen AC Milan speelde en hij de scheidsrechter wilde tonen voor welke overtre- dingen hij niet had gefloten.

Of zijn vreselijk gênante toespraken bij het behalen van de kampioentitels met Ajax en München. Die laatste, in ruitjeshemd en lederhosen, op dat drammerige volksmen- nende toontje, is terug te zien op YouTube en doet verdacht veel denken aan lang vervlogen Beierse tijden.

Wat het is, weet niemand, maar het is alvast sterker dan hemzelf. Zijn meest memo- rabele persconferentie gaf hij naar aanleiding van zijn opstappen bij het Nederlands elftal in 2001, na het missen van de WK-kwalificatie. Het zou een korte mededeling worden, was het plan, maar tot verbijstering van de bonds- top, de voorlichter en tot grote vreugde van de journalisten, had Van Gaal een heel exposé voorbereid waarbij iedereen een veeg uit pan kreeg en een quotering. Het publiek kreeg een plus-plus, de media een mini-min.

Hij hield een monoloog die hij met de tra- nen in de ogen volbracht. Zijn stelling was 'duidelijk: de bezieling die hij voor het Nederlands elftal had, vond hij niet terug bij zijn spelers. De hele reconstructie van die periode is terug te bekijken op de website van de documentaireserie *Andere tijden Sport* en loopt echt de moeite.

Bijzonder interessant is hoe Van Gaal rea- geert op de opmerkingen van zijn toenmalige captain Frank de Boer. Vandaag is die zelf coach van Ajax – kampioen geworden met slecht voetbal, overigens – maar vond toen als speler dat Van Gaal een veel betere coach en trainer was dan Guus Hiddink, maar verwet hem tekort te schieten als manager.

Daar kwam hard aan. "In die korte tijd dat wij elkaar waren, wilde hij te veel. We trainden twee keer per dag en hij eiste 300 procent."

De opmerking van De Boer dat een bonds- coach een bezigheidstherapeut moest zijn,

was de dolk in het hart van de perfectionist Van Gaal. "Als dat de norm is, dan zonder mij."

Het is niet de norm geworden en Van Gaal is terug. Zijn spelersgroep van toen stikte van de volgevreten vedetten die er ook de kantjes afliepen, en daartegen schakelde hij zelfs een veiligheidsexpert in die door middel van luci- fertjes tussen nooduitgangen en draadjes aan de kamereuren checkte wie 's nachts 'de muur deed'.

Door het vuur

De groep van 2014 telt ook enkele vedetten, maar ze zijn deel van de groep die vooral bestaat uit jonge gretige jongens die hij tien procent beter kan maken, zoals zijn geveu- gelde stelling luidt.

En voor deze groep ging/gaat Van Gaal door het vuur, zoals men kan zien op de NOS als ze live de training uitzenden. Soms is hij boos, als het niet scherp genoeg is. Dan weer is hij vaderlijk. Vaak lacht hij, meer dan ooit in zijn hele carrière samen, zo lijkt het wel. Hij is de straks 63-jarige vader, streng maar recht- vaardig en vooral zorgzaam, zoals in het ken- nismakingsgesprek met de jonge verdediger Bruno Martins Indi.

Die sprak beschroomd zijn bondscoach aan: "Ik wil nog veel beter worden en ik ga veel aan u vragen."

Van Gaal repliceerde: "Dat is mooi, want ik kan je daarbij helpen."

Waarop Martins Indi: "Echt?"

Van Gaal knikte en sprak: "Ik hou nu al van je, Bruno."

Provocerende pressie

Louis van Gaal is een typisch Nederlandse coach, dus een innovator. Steeds is hij op zoek naar de marginale winst die kan wor- den behaald in andere zaken dan het talent van de speler.

Voorafgaand aan het WK lag de focus in de

Zó inconsequent als Louis van Gaal zich nu gedraagt, is zelfs in het voetbal zelden vertoond

Leven en werk

● geboren 8 augustus 1951

VOETBALLER

speelde tussen 1972 en 1987 bij Ajax, Ant- werp (1973-77), Tel- star, Sparta en AZ.

TRAINER

86-88 AZ (assistent)
88-91 Ajax (assistent)
91-97 Ajax
97-00 Barcelona
00-02 Nederland
02-03 Barcelona
03-04 Ajax (technisch directeur)
05-09 AZ
09-11 Bayern München
12-14 Nederland
14-... Manchester United

● CL-finale 1995: Van Gaal toont de ref welke overtreding hij had moeten bestraffen.
© BELGA/EPA

© JORGEN CARIS/HOLLANDE HOOGTE

Door alles heen loopt één rode draad: toeval uitsluiten. En er is één doel: wereldkampioen worden, als het even kan

Als u bij het lezen denkt: voor deze nare, rare Van Gaal supporter ik nooit, bedenk dan dat Louis zijn deel van de miserie al gehad heeft

PRIJZEN

● Nederlands landskampioen in 1994, 1995, 1996, 2009
● Nederlandse beker in 1993
● Nederlandse Supercup 1994, 1995
● Spaans landskampioen 1998, 1999
● Duits landskampioen 2010
● Duitse beker 2010
● Duitse Supercup 2010

● UEFA Champions League 1995
● UEFA Cup 1992
● UEFA Super Cup 1996, 1997
● Wereldbeker clubs 1995

● Lekker populair doen op het bordes van het stadhuys van München, na het behalen van de landstitel in 2010.
© ALEXANDRA BEIER/JETTY

Nederlandse pers op de verbouwing van het Grand Hotel Huis ter Duin in Noordwijk, het vaste hotel van Oranje. Daar had hij de kamers zo laten inrichten dat ze gesprekken tussen de spelers over voetbal bevorderden. In de realiteit ging het erom dat de spelers alle- maal op één en niet langer op twee etages lagen. Er kwam ook supersnel internet. Voor de spelletjes, FIFA-games voorop, uiteraard.

Van Gaal is ook de man van de extreme videoanalyse, van het A4-tje voor elke speler met details over zijn tegenstander, maar ook van de Google Glass en de Oculus Rift-bril. Die laatste komt uit de gaming-industrie en stelt hem en anderen in staat de voetbalwedstrijd te herbekijken vanuit de ogen van de (mede)speler.

Spelers verdienen een individuele benade- ring, vindt Van Gaal. *Brain typing* is hem bekend, maar hij houdt het bij drie soorten spelers: blauwe intellectuele, groene emotio- nele en rode creatieve spelers. Afhankelijk van zijn typologie krijgt de speler een feed- back op maat. Daarin neemt hij zelfs de reac- tie van de media mee. "Zij verstoren het waar- achtige beeld, dus moet je daar rekening mee houden."

Hij is niet beledigd om de domheid van journalisten maar bezorgd, geeft hij zelf fijn- tjes aan in zijn meest recente biografie.

Door dat alles heen loopt één rode draad: toeval uitsluiten. En er is één doel: wereld- kampioen worden, als het even kan. Hoewel niemand in Nederland in die missie geloofde, publiceerden Jeroen Visser en Jurgen Frumau, twee lesgevers aan de KNVB-oplei- ding 'Coaches Betaald Voetbal', net voor het WK een boekje: *Louis van Gaal, Hoe smeed je wereldkampioenen?* De titel en de cover met een *highfiving*de Louis van Gaal spreken boek- delers dit is Van Gaal *gebrainpikeld*.

Het enige manco van het revelerende boekje is dat het nog uitgaat van een 1-4-3-3- systeem en niet van het 1-5-3-2-systeem waar- mee hij de meeste van zijn wedstrijden heeft gespeeld en erg succesvol was. (Van Gaal wil als enige trainer in de wereld de doelman altijd mee in de opstelling vernoemen, van- daar die 1).

Zijn denkmokslag kwam kort voor het WK, maar wellicht broedde hij er al een hele tijd op. Provocerende pressie is zijn nieuw vin- ding, en dat moet ons min of meer bekend voorkomen van Chelsea en Real Madrid. Samengevat: de tegenstander mag aanvallen, wij vangende die goed georganiseerd op. Van het moment dat de tegenstander met genoeg mensen op onze helft is, jagen we op de bal om die snel af te pakken en heel snel de ruimte te benutten die op hun helft ligt. Bekijk de cruciale goals van Nederland nog maar eens, en dan ziet u, wat hij daarmee bedoelt

Jodenhoer

Als u nu denkt, na het lezen van al het voor- gaande voor deze nare, rare Van Gaal suppor- ter ik nooit, bedenk dan dat Louis zijn deel van de miserie al heeft gehad, dat niemand hem ooit heeft gespaard en dat er ver van de voetbalstress achter de norse trainer een charmante kwetsbare man schuilt.

Die twee werden één in de lente van 1995, tijdens de kwartfinale om de KNVB-beker tus- sen Ajax en Feyenoord. Een jaar eerder had Louis van Gaal zijn vrouw Fernanda verloren na een lange strijd tegen kanker. Vanaf de bezoekende tribunes rolden in de wedstrijd door merg en been gaande gezangen.

"Van Gaal, waar is je kankerjuff?"
Louis die voor haar niet bestu- ralen;
"scheide hem geen moer;
toen kreeg ze kanker;
en nu is ze dood die Jodenhoer."

Wat deed Louis van Gaal?

Hij – "ik ben een zittende coach" – kwam voor de verandering uit zijn dugout. Hij stond op, moegetergd, wandelde traag naar de rand van het veld en keek vol ongeloof om zich heen, in het niets. Het voorwerp van agressie had zich getoond, dus werd het gezang vanaf de tribunes hysterisch geschreeuw, maar Louis liet het over zich heen gaan.

Op de persconferentie achteraf zei hij alleen: "Dit was niet tegen mij bedoeld, maar tegen Ajax." Daar hadden de Feyenoorders niet van terug, en de gezangen stopten na maanden later won Ajax de Champions League. Louis van Gaal werd op slag een wereldcoach en tegelijk onweerstaanbaar kijk- en luistermateriaal.

Bronnen: *Louis van Gaal. Biografie en visie* (2009, Publish Unlimited); *Louis van Gaal. Hoe smeed je wereldkampioenen?* (2014, De Krings); *Louis van Gaal. De biografie* (2014, Thomas Rap); *Sport International, De Morgen, De Correspondent*.